

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/98/2019
Identifikačné číslo spisu: 2314219994
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2314219994.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu GERONT DSS, s.r.o. so sídlom v Trnave, Tamaškovičova č. 17, IČO: 36686409, proti žalovanému B. M., bývajúcemu v O., zastúpenému JUDr. Martinom Kubovičom, LL.M., M.Sc., advokátom so sídlom v Sereďi, M. R. Štefánika č. 3080/14, o zaplatenie 2 000 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 298/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2018 sp.zn. 11 Co 202/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. apríla 2017 č.k. 23 C 298/2014-94: I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní 2 000 € s 5,25% ročným úrokom z omeškania od 29. mája 2014 do zaplatenia, II. v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 2 000 € od 1. apríla 2014 do 28. mája 2014 žalobu zamietol, III. žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že žalobca so žalovaným 28. februára 2014 uzavreli v ústnej forme zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalobca požičal žalovanému sumu 2 000 €, ktorú ako hotovosť vložil v uvedený deň na bankový účet žalovaného. Žalovaný ani po urgenciách požičanú sumu žalobcovi nevrátil. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že aktívne vecne legitimovaný žalobca uniesol dôkazné bremeno a preukázal uzavretie zmluvy o pôžičke a pasívne legitimovaný žalovaný nepreukázal, že nebol povinný túto sumu vrátiť. Uzavrel preto, že žalobca sa dôvodne domáha vrátenia požičanej sumy. Rovnako na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že dňom splatnosti pôžičky bol 28. máj 2014 ako deň určený žalobcom vo výzve na vrátenie požičanej sumy. Odo dňa nasledujúceho po tejto výzve bol žalovaný v omeškani. Vzhľadom na to ho súd v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka zaviazal zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania 5,25% ročne od 29. mája 2014 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti uplatneného úroku z omeškania (5,25% ročne zo sumy 2 000 € od 1.

apríla 2017 do 28. mája 2014) žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. novembra 2018 sp.zn. 11 Co 202/2017 výroky I. a III. rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a odvolanie proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 359 CSP). Dospel k záveru, že súd prvej inštancie v potrebnej miere zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Podľa jeho názoru žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nebol primerane vyrovnal. Na odôvodnenie potvrdzujúceho výroku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu, ktorá ako jediná bola v odvolaní namietaná. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že konateľ žalobcu, ktorý požičanú sumu žalobcu (predstavujúcu prostriedky žalobcu) vložil na bankový účet žalovaného, nekonal ako fyzická osoba za seba, ale za právnickú osobu, ktorej predmetom podnikania je aj poskytovanie úverov. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie.

3.1. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 CSP tvrdiac, že procesným postupom súdu došlo v konaní k zásahu do jeho práva na spravodlivý proces tým, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený, až nepreskúmateľný. Odvolací súd sa totiž nevyporiadal s kľúčovým dôkazom - potvrdením banky o vklade a náležite nevysvetlil svoj záver o aktívnej vecnej legitimitácii žalobcu. Podľa názoru žalovaného nebola v konaní preukázaná existencia právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Odvolací súd nedal „špecifickú odpoveď“ na otázku, na základe čoho dospel k záveru, že konanie konateľa žalobcu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok, bolo konaním za žalobcu (právnickú osobu), a nie za seba samého (fyzickú osobu).

3.2. Podľa presvedčenia žalovaného je jeho dovolanie prípustné tiež podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uviedol, že v danom prípade ide o spor s ochranou slabšej strany, lebo žalobca je dodávateľ, ktorý poskytuje úvery z vlastných zdrojov nebankovým spôsobom. Podľa názoru žalovaného dosiaľ dovolacím súdom neriešenou je otázka: „Je žalobca aktívne vecne legitímovaný v súdnom konaní, ak so žalovaným neuzavrel zmluvu a nepreukázal existenciu akéhokoľvek vzťahu a neplnil ako veriteľ zo zmluvy o pôžičke?“ Zastávajúc názor o neexistencii žiadneho právneho vzťahu medzi stranami tohto sporu žalovaný uviedol, že odvolací súd túto otázku zodpovedal nesprávne a v dôsledku toho aj spor nesprávne právne posúdil.

3.3. Z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zrušiť v jeho potvrdzujúcom výroku a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 54/2018, 2 Cdo 33/2017, 3 Cdo 33/2017, 4 Cdo 54/2018, 5 Cdo 104/2017, 7 Cdo 29/2018, 8 Cdo 140/2017).

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu).

I.

8. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že žalovaný vytýka odvolaciemu súdu nenáležité odôvodnenie napadnutého rozsudku, až jeho nepreskúmateľnosť. V zmysle stanoviska najvyššieho súdu R 2/2016 nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania (než je zmätočnosť). Len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania. Toto stanovisko je senátmi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

12. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. V nadväznosti na dovoláciu argumentáciu žalovaného treba zdôrazniť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom (odvolacom) konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

13. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštalácie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd považoval za správny kľúčový záver súdu prvej inštalácie, podľa ktorého pri skutkovom zistení, že požičané peniaze boli konateľom žalobcu vybraté z prostriedkov žalobcu (predmetom podnikania ktorého je aj poskytovanie úverov nebankovým spôsobom) a vložené v

hotovosti na bankový účet žalovaného, nemožno mať pochybnosti o tom, že aktívne legitimovaným je žalobca (a nie jeho konateľ), s ktorým žalovaný uzavrel zmluvu. V súvislosti s tým súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný spočiatku ani nespochybňoval existenciu jeho právneho vzťahu so žalobcom (to znamená, že nespochybňoval jeho aktívnu vecnú legitimáciu), tvrdil len, že nejde o vzťah založený zmluvou o pôžičke. Dovolací súd preto uzatvára, že z toho, čo je uvedené v odôvodneniach súdov oboch inštancií, je dostatočne zrejmé, z akých podkladov vychádzali, akými úvahami sa riadili a aké závery zaujali. Svoje právne úvahy vyjadrili v súlade s § 220 ods. 2 CSP spôsobom dostatočne určitým, zrozumiteľným a presvedčivým. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že svoje rozhodnutie neodôvodnili podľa predstáv dovolateľa.

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

II.

15. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

16. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

17. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

18. V danom spore súdy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k zhodnému skutkovému záveru o tom, že zdrojom žalovanému požičaných peňazí boli prostriedky žalobcu (nie jeho konateľa). Z okolností, za ktorých došlo k poskytnutiu peňazí vyvodili skutkový záver, že konateľ žalobcu nekonal za seba (ako fyzická osoba), ale za žalobcu (právnickú osobu poskytujúcu úvery) a že žalobca zložil na bankový účet žalovaného 2 000 €. Žalovaný (vychádzajúc z jeho dovolacej argumentácie, v ktorej pripustil, že išlo o spor so slabšou stranou, v ktorom mal on postavenie spotrebiteľa a žalobca dodávateľa) sa v podstate stotožnil so skutkovými závermi súdov, lebo svojou argumentáciou vlastne potvrdil, že žalobca je dodávateľom (právnickou osobou poskytujúcou úvery), takže žalobca (a nie konateľ žalobcu) poskytol pôžičku (úver). Predmetný, z výsledkov vykonaného dokazovania vyvedený hodnotiaci skutkový záver súdov nepredstavuje právne posúdenie. Tento ich skutkový záver nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť - dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný (aj) skutkový stav zistený odvolacím súdom.

19. Treba dodať, že žalovaným nastolená „právna“ otázka, podstatou ktorej je to, či môže byť v určitom spore aktívne legitimovaný ten, kto nie je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, bola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu už opakovane riešená, a to predovšetkým v súvislosti s rozlišovaním medzi vecnou legitimáciou, právnou subjektivitou a procesnou spôsobilosťou (1 Cdo 59/2017, 2 Cdo 39/2017, 3 Cdo 293/2008, 4 Cdo 162/2012, 5 Cdo 94/2018, 7 Cdo 106/2011). V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je jednotne zastávaný názor, podľa ktorého aktívne legitimovaným nemôže byť v spore ten, kto nie je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z existencie ktorého vyvodzuje svoj nárok uplatnený žalobou. V prípade neexistencie tohto vzťahu vecná legitimácia nie je daná.

20. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný v dovolaní nedôvodne tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

III.

21. Dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených odmietol neprípustné dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.